

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP AND THE EFFECTIVENESS OF SCHOOL ADMINISTRATION IN THE ERA OF DIGITAL DISRUPTION AMONG EDUCATIONAL PERSONNEL UNDER THE JURISDICTION OF A PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE AT A PLACE

Pichanan PHOTHIMUEANG¹ and Naitawan KUMHOM¹

1 Faculty of Social Sciences and Education Thongsuk College, Thailand; naitawan@hotmail.com
(Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 14 March 2025

Revised: 28 March 2025

Published: 8 April 2025

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of academic leadership, 2) examine the level of administrative effectiveness in the era of digital disruption, and 3) explore the relationship between academic leadership and administrative effectiveness among educational personnel in a primary educational service area office. The sample consisted of 385 educational personnel. A questionnaire was used as the research tool, and data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that: 1) The overall academic leadership was at a high level. By aspect, the highest was vision and goal setting, followed by leadership personality, interpersonal relationships based on understanding and trust, and participatory organizational services. 2) Administrative effectiveness in the digital disruption era was also at a high level. The highest aspect was curriculum and instruction, followed by human resources, and community and educational network participation. 3) The relationship between academic leadership and administrative effectiveness showed a positive, moderate correlation, with statistical significance at the 0.01 level. These findings suggest that strong academic leadership is significantly associated with effective administration, particularly in the context of ongoing digital transformation within educational institutions.

Keywords: Academic Leadership, Administrative Effectiveness, Digital Disruption

CITATION INFORMATION: Phothimueang, P., & Kumhom, N. (2025). The Relationship between Academic Leadership and the Effectiveness of School Administration in the Era of Digital Disruption among Educational Personnel under the Jurisdiction of a Primary Educational Service Area Office at a Place. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(4), 18

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง

พิชชานันท์ โพธิเมือง¹ และ ไนตะวัน กำหอม^{1*}

1 คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข; ntawan@hotmail.com (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย รองลงมาคือ ด้านบุคลิกความเป็นผู้นำ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลบนพื้นฐานความเข้าใจและไว้วางใจในองค์กร และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริการองค์กรแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการสอน รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรบุคคล และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายทางการศึกษา ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิผลการบริหาร, ยุคดิจิทัลดิสรรัปชัน

ข้อมูลการอ้างอิง: พิชชานันท์ โพธิเมือง และ ไนตะวัน กำหอม. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(4), 18

บทนำ

โลกยุคดิสรัปชัน (Disruption) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของโลกที่สิ่งหนึ่งมาแทนที่สิ่งหนึ่ง และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นผลมาจากการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2561) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งพฤติกรรมของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมวลชน และการศึกษา แต่แท้จริงแล้วดิสรัปชันไม่จำเป็นต้องมาจากหรือเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเลยก็ได้ เช่น วิกฤตการณ์โรคระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในช่วงแรกจะไม่รวดเร็วและรุนแรง แต่การเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหลังจากนั้นจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วรุนแรงกว่าที่คาดคิด หรือที่เรียกว่า “ดิสรัปชัน” (สันติธาร เสถียรไทย, 2563) ในยุค Digital Disruption เป็นยุคที่นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนในสังคม การทำงาน การศึกษา การทำธุรกิจ ซึ่งหากปรับตัวไม่ได้บุคคลเหล่านี้คือผู้ที่ถูก Disrupt และบุคคลที่ปรับตัวได้ คือ ผู้ Disrupt และยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้สามารถอยู่รอดบนโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงปรับเปลี่ยน และพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก และจากผลกระทบดังกล่าวก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่อวงการการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาครู และบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงาน จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย โดยการที่จะทำให้ผู้เรียนนั้นประสบความสำเร็จก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหาร การจัดการเรียนรู้ การวางแผนกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับสถานการณ์ในยุค Digital Disruption (ณัฐชญาณ์ รัตนสถาพรพงศ์, 2558)

วิกฤตการณ์โรคระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างและความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงให้แก่โลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา สิ่งหนึ่งที่เห็นได้ชัดถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับวงการการศึกษา คือ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนต้องปรับกระบวนการเรียนจากเรียนที่โรงเรียนกลายเป็นการเรียนที่บ้านแทน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ต้องตระหนักถึงการสอนที่จะมีทั้งทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตในยุคโควิด-19 การออกแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป การประเมินเพื่อการพัฒนา รวมถึงทักษะด้านดิจิทัล และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ อันเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในยุคดิจิทัลนี้ (สมพร ปานดำ, 2563) ประเด็นต่างๆ ดังกล่าวนับได้ว่ามีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของชาติที่มุ่งพัฒนาหลักสูตรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์และการเรียนเชิงรุก พัฒนาครูให้มีทักษะที่เป็นวิทยากรมืออาชีพ และเน้นการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นไปที่ทักษะการเรียนรู้ดิจิทัลของนักเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนโมเดลประเทศไทย 4.0 ให้ประสบผลสำเร็จ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน ส่งเสริมการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ (ชีวิน อ่อนละอ, สุชาติ บางวิเศษ, กานนท์ แสนภោ และ สวิตา อ่อนล่อ, 2563)

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการดำเนินการต่างๆ ตามพันธกิจหรือภารกิจของสถานศึกษาทางด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหลัก เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เป็นประเด็นสำคัญของสถานศึกษา ควรตระหนักในประเด็นนี้ให้มาก อีกทั้งผู้บริหารควรบริหารจัดการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ ทั้งนี้การบริหารจัดการที่ดีต้องเกิดจากการรับรู้และร่วมมือของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งหมด เพื่อสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีหลักการสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารส่งเสริมให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร สื่อการเรียนรู้ และบริการของสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว โดยมีการวางแผนและดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลให้พร้อมไปสู่การดำเนินการให้บริการผู้เกี่ยวข้องต่อไป (ปยุตติภรณ์ มาเซศ, 2565) สอดคล้องกับ ภคพร เลิกนอก (2563) กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลไว้ว่า ควรนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล การบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัล การบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล และการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล นอกจากนี้การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับการบริหารสถานศึกษาสหรัฐอเมริกาที่กำหนดไว้ ดังนี้คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถนำการพัฒนาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้ 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ จะต้องจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับครูผู้สอนและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลต่าง ๆ 4) การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ จะต้องสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลและสามารถบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องในองค์กร โดยการใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางจริยธรรม กฎหมาย และสังคม รวมทั้งความรับผิดชอบในสิ่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของสังคมดิจิทัล (สุกัญญา แซ่มช้อย, 2562)

อย่างไรก็ดี จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ไม่พบบางงานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งไม่มีการศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรัปชันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างกว้างขวางและแพร่หลายนัก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรัปชันของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง ซึ่งยังขาดการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการและระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ของทั้งสองประเด็นนี้เพื่อนำไปสู่การประมวลผลข้อมูลสารสนเทศสู่การเชื่อมโยง เพื่อกำหนดนโยบายแผนกลยุทธ์ วางแนวทางพัฒนาสถานศึกษา และพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ และเพิ่มประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของยุคดิจิทัลดิสรัปชันต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

Bass (1981) ได้ให้นิยามความหมาย ของภาวะผู้นำว่าหมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างผู้นำผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายจำเพาะ วิธีการตรวจสอบความก้าวหน้าไว้ รวมถึงรางวัลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อดำเนินกิจกรรมบรรลุเป้าหมายแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Hallinger and Murphy (1985) แนวคิดเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นเริ่มเกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ซึ่งพัฒนากรอบแนวคิดโดยนักวิชาการทางการศึกษาสองกลุ่มในแถบซานฟรานซิสโกเบย์ แนวคิดเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสร้างกรอบการวิจัยเกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติของผู้นำในสถานศึกษาในเวลาต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 (Hallinger & Lee, 2014) สองทศวรรษต่อมา ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ผ่านกฎหมายที่ชื่อว่า No Child Left Behind Act 2002 เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้น

ทักษะการอ่าน คณิตศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ สมาคมของสหรัฐอเมริกายังได้ออกกฎหมายที่ชื่อ Instructional Leadership Act 2007 กำหนดให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ขณะเดียวกันประเทศไทยนั้นได้กักรับอิทธิพลแนวความคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวความคิดข้างต้นดังปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไข พ.ศ.2545 ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ Bossert et al. (1982) พยายามที่จะนิยามภาวะผู้นำทางวิชาการในฐานะเป็นโครงสร้างที่สามารถดำเนินการวิจัยได้ นอกจากนี้นักวิชาการกลุ่มนี้ยังได้คิดโครงสร้างของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (Principal Instructional Management) ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล บริบทของโรงเรียน และคุณลักษณะของชุมชน ที่ส่งผลต่อองค์ประกอบด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และองค์การการศึกษา อันนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

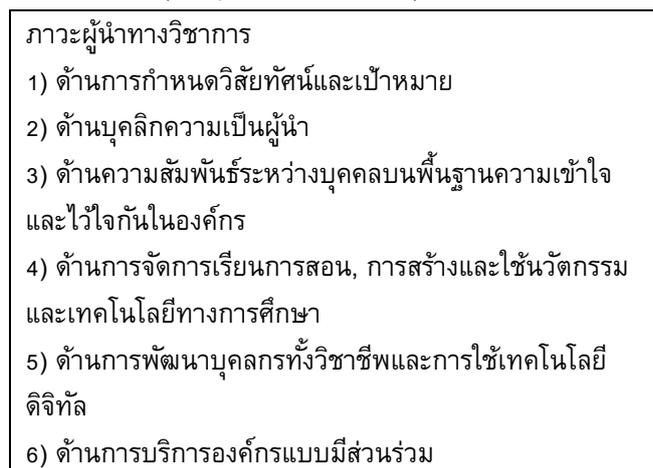
PeerPower Team (2562) Digital Disruption มีความหมายแบบตรงตัว คือ การเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันทันทีด้วยดิจิทัล เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นถึงจุดที่สร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นได้ทั้งผลิตภัณฑ์ แพลตฟอร์ม หรือโมเดล และเกิดผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในตลาด ได้สังเคราะห์องค์ประกอบ ศึกษาปัญหาและปัจจัยที่สนับสนุนความสำเร็จ พัฒนาระบบทศนักรบริหารจัดการสถานศึกษาและแนวนโยบายในยุคดิจิทัลดิสรักชัน ผลจากการศึกษา ได้สรุปโครงสร้างสำหรับระบบทศนักรบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิสรักชัน ไว้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ระบบการบริหารงานโรงเรียน (ผู้บริหารต้องติดตามข่าวสารเรื่องการแพร่ระบาดของโรคอย่างใกล้ชิด ต้องมุ่งเน้นการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากฐานวิถีชีวิตใหม่ บนแนวคิดเชิงบวก และต้องมีแผนการจัดการที่ชัดเจน 2) แพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องมีความรู้ มีความสามารถ และประสบการณ์ในด้านการบริหารการศึกษา ต้องสามารถกระตุ้นครูให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนและปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 3) ปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า จัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน และความต้องการ 4) ทักษะที่จำเป็น ผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลต้นแบบแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องมีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถตัดสินใจในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ 5) เครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารต้องสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพร่วมกับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สามารถกระตุ้นให้ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้น นอกจากนี้ Supising et al. (2020) ยังกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ 4M ได้แก่ Man คือ ทรัพยากรบุคคล Money คือ งบประมาณ Material คือ วัสดุ และ Management คือ การจัดการ

สมมติฐานการวิจัย

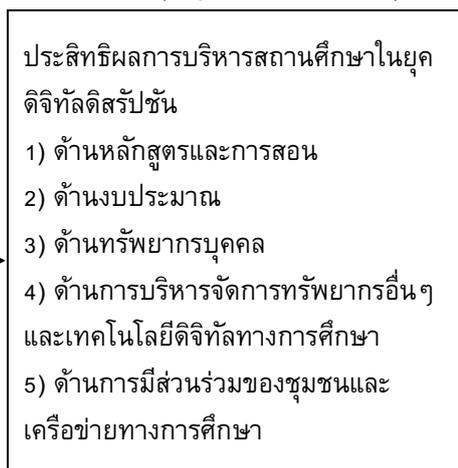
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรักชันของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง เป็นไปในทิศทางบวก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

ตัวแปรตาม (Dependent variables)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การสำรวจ (Survey) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา โดยไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ทารุโระยามาเน่ (Taro Yamane, 1970: 607-610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Likert Scale 5 ระดับ การทดสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) โดยรวมมีค่าตั้งแต่ .900 ขึ้นไปทุกด้าน ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ค่าสถิติโดยการวิเคราะห์ การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย รองลงมาคือ ด้านบุคลิกความเป็นผู้นำ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลบนพื้นฐานความเข้าใจและไว้วางใจกันในองค์กร ด้านการจัดการเรียนการสอน การสร้างและใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากรทั้งวิชาชีพและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริการองค์กรแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง: โดยภาพรวม (n = 385)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	M	SD	ระดับภาวะผู้นำ	อันดับที่
1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย	4.15	0.77	มาก	1
2) ด้านบุคลิกความเป็นผู้นำ	4.04	0.52	มาก	2
3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลบนพื้นฐานความเข้าใจและไว้วางใจกันในองค์กร	4.00	0.60	มาก	3
4) ด้านการจัดการเรียนการสอน, การสร้างและใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.99	0.78	มาก	4
5) ด้านการพัฒนาบุคลากรทั้งวิชาชีพและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.99	0.98	มาก	5
6) ด้านการบริการองค์กรแบบมีส่วนร่วม	3.77	0.76	มาก	6
รวม	4.21	0.57	มาก	

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรี่ชั้นของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการสอน รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรอื่นๆ และเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายทางการศึกษาตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรี่ชั้นของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง: โดยรวม (n=385)

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรี่ชั้น Y_{total}	M	SD	ระดับประสิทธิผล	อันดับที่
1) ด้านหลักสูตรและการสอน	3.65	0.54	มาก	1
2) ด้านงบประมาณ	3.59	0.52	มาก	3
3) ด้านทรัพยากรบุคคล	3.63	0.55	มาก	2
4) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรอื่นและเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา	3.29	0.53	ปานกลาง	4
5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายทางการศึกษา	3.29	0.66	ปานกลาง	5
รวม	3.61	0.53	มาก	

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรี่ชั้นของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แห่งหนึ่ง โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรี่ชั้น เรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรอื่นๆ และเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา เท่ากับ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายทางการศึกษา ด้านงบประมาณ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรปชั้นของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ใน ภาพรวม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน: ภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)					Y _{total}
	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรปชั้น	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	
X ₁	0.53** (0.000)	0.39** (0.000)	0.44** (0.000)	0.53** (0.000)	0.53** (0.000)	0.53** (0.000)
X ₂	0.51** (0.000)	0.43** (0.000)	0.42** (0.000)	0.50** (0.000)	0.50** (0.000)	0.53** (0.000)
X ₃	0.74** (0.000)	0.43** (0.000)	0.37** (0.000)	0.51** (0.000)	0.51** (0.000)	0.55** (0.000)
X ₄	0.74** (0.000)	0.43** (0.000)	0.37** (0.000)	0.51** (0.000)	0.51** (0.000)	0.55** (0.000)
X ₅	0.74** (0.000)	0.43** (0.000)	0.37** (0.000)	0.51** (0.000)	0.51** (0.000)	0.55** (0.000)
X ₆	0.74** (0.000)	0.43** (0.000)	0.37** (0.000)	0.51** (0.000)	0.51** (0.000)	0.55** (0.000)
X _{Total}	0.63** (0.000)	0.53** (0.000)	0.45** (0.000)	0.55** (0.000)	0.55** (0.000)	0.71** (0.000)

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

- ภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย พิษินาถ กุมภวรรณ (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรปชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภวัช เชาวน์เกษม, วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ และ สุดารัตน์ สารสว่าง (2563) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรปชั้นของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษินาถ กุมภวรรณ (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ สถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรปชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรปชั้นของบุคลากรทางการศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแห่งหนึ่ง โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมาลย์ ลีทอง (2563) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในจังหวัดและหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประสานงานและสร้างความเข้าใจร่วมกันกับทีมงานในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย มีความสามารถในการแสดงออกด้วยความเป็นวิจรรณญาณและไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจรวมทั้งการสร้างควมไว้วางใจระหว่างทีมงานและบุคลากรภายในองค์กร นอกจากนี้ควรมีการการศึกษาความแปรปรวนระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ระหว่างขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ชีวิน อ่อนลออ, สุชาติ บางวิเศษ, กานนท์ แสนเภา และ สวิตา อ่อนละออ. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับนักบริหารการศึกษา. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 10(1), 108-119.
- ณัฐชญาณ์ รัตนสถาพรพงศ์, ทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์ และ สุภาพร พงศ์ภิญโญโอบาส. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 5(ฉบับพิเศษ).
- ในตะวัน กำหอม.(2559). *การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์ที่คอม.
- ปุณณัฐฐา มาเชด. (2565). *การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2561). *เปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรการศึกษาในโลก disruptive*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พิชินาด กุมภวรรณ. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ สถานศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรรัปชันของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น*, 7(2), 151-166.
- วิมาลย์ ลีทอง. (2563). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมพร ปานดำ. (2563). ยุทธศาสตร์การผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเภทอุตสาหกรรมรองรับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 33(116), 22-28.
- สันติธาร เสถียรไทย. (2565). *คนไทยเข้าถึงบริการการเงินแค่ไหน. ในยุคเศรษฐกิจผันผวน*. สืบค้นจาก <https://www.the101.World/thailand-digital-generation-report-2022/?fb->
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวช์ เขาวงกิต, วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ และ สุดารัตน์ สารสว่าง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารการจัดการการศึกษาและนวัตกรรม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 3(3), 85-99.
- Bass, B. (1981). *Handbook of leadership*. New York: free press.
- Bossert, A. (1988). *Leadership in organization*. Eagle wood cliffs, NJ: prentice hall.

- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). assessing the instructional management behaviour of principals. *The elementary school journal*, 86, 217-247.
- Hallinger, P., & Lee, M. (2014). Exploring principals' leadership in thailand: a mixed methods study. *Educational management administration & leadership*, 42(2), 187-209.
- Peerpower team. (2562). Digital disruption การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัว. Retrieved from <https://www.peerpower.co.th/blog/investor/analysis/digital-disruption/>
- Supising, J., Puthaprasert, C., Musikanon, C., Pongkaew, P., & Kosanpipat, S. (2020). Covid-19 and disruption in management and education academics. *Interdisciplinary research review*, 16(2), 19-25.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).